Zastupitelé obcí

Úvodem nutno uvést, že posuzování konkrétních případů neslučitelnosti funkce je plně v kompetenci příslušného zastupitelstva obce (viz níže). **Ministerstvo vnitra není oprávněno rozhodovat o neslučitelností funkce konkrétních zastupitelů.** Tento materiál slouží pouze jako výklad Ministerstva vnitra relevantních ustanovení zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „volební zákon").

Závěrem jsou uvedeny některé konkrétní situace slučitelných a neslučitelných funkcí, s nimiž jsme se v praxi setkali.

Můžu kandidovat, když zastávám funkci neslučitelnou se zastupitelem obce?

Kdo může být členem zastupitelstva obce, je popsáno ve stanovisku Chci být kandidátem.

Případná neslučitelnost funkce není překážkou samotné kandidatury. Neslučitelnost funkce vzniká až zvolením a volební zákon je v tomto případě vstřícný vůči kandidátům a na její odstranění ponechává zastupitelům až 3 měsíce po ustavujícím zasedání zastupitelstva. Více k tomu níže.

Které funkce jsou neslučitelné?

Neslučitelnost funkcí upravuje § 5 odst. 2 a 3 volebního zákona. Účelem neslučitelností je nezávislost státní správy a samosprávy, tj. aby osoba v rámci svého zaměstnání autoritativně nerozhodovala o věcech, které se týkají obce, ve které je zastupitelem.

Neslučitelnost funkcí se posuzuje u všech zastupitelů stejně bez ohledu, zda se jedná o starostu, místostarostu, radního či řadového zastupitele.

Aby došlo k neslučitelnosti, musí se jednat o jednu ze situací popsaných v § 5 odst. 2 současně za splnění jedné z podmínek stanovených v § 5 odst. 3.

I. § 5 odst. 2

Podle § 5 odst. 2

- funkce člena zastupitelstva obce (města, územně členěného statutárního města nebo hlavního města Prahy) je neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem této obce (města, územně členěného statutárního města nebo hlavního města Prahy) zařazeným do obecního úřadu této obce (městského úřadu nebo Magistrátu hlavního města Prahy). **Jinými slovy zastupitel nemůže být současně zaměstnancem obecního úřadu ve své obci.** *Například zastupitel v Havlíčkově Brodě nemůže být zaměstnancem obecního úřadu v Havlíčkově Brodě. Zastupitel v městě Ostrava nemůže být zaměstnancem Magistrátu města Ostravy.*

- funkce člena zastupitelstva obce (města, územně členěného statutárního města nebo hlavního města Prahy, městského obvodu nebo městské části) je neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem zařazeným do pověřeného obecního úřadu nebo krajského úřadu. **Jinými slovy zastupitel nemůže být současně zaměstnancem pověřeného obecního úřadu nebo krajského úřadu.**
  Například zastupitel ve Vsetíně nemůže být zaměstnancem Krajského úřadu Zlínského kraje.

Speciální situace navíc v případě územně členěných statutárních měst a Prahy:

- funkce člena zastupitelstva městského obvodu nebo městské části je neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem zařazeným do úřadu tohoto městského obvodu nebo městské části a s funkcí vykonávanou zaměstnancem zařazeným do magistrátu příslušného územně členěného statutárního města nebo hlavního města Prahy. **Jinými slovy zastupitel v městském obvodu / městské části nemůže být současně zaměstnancem úřadu tohoto městského obvodu / městské části. Navíc zastupitel nemůže být ani zaměstnancem magistrátu daného města.**
  Například zastupitel Městské části Praha 4 nemůže být zaměstnancem Úřadu městské části Praha 4 a ani zaměstnancem Magistrátu hlavního města Prahy.
- funkce člena zastupitelstva územně členěného statutárního města nebo hlavního města Prahy je neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem zařazeným do úřadu městského obvodu nebo městské části tohoto města. **Jinými slovy zastupitel magistrátu v členěném městě nemůže být současně zaměstnancem v žádném z jeho úřadů městského obvodu/ městské části. Jedná se o opačný případ než v předchozím bodě.** *Například zastupitel ve Statutárním městě Brno nemůže být zaměstnancem Úřadu městské části Brno-Komín.*

Co se myslí zaměstnancem obce zařazeným do obecního úřadu?

Pojem „zaměstnanec obce zařazený do obecního úřadu" je pojmově užší než pojem „zaměstnanec obce". Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník (je-li tato funkce zřízena) a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu.

Obecně lze „zaměstnance obce zařazeného do obecního úřadu" vymezit následujícím:

- jedná se o zaměstnance, vůči němuž vykonává personální pravomoc tajemník obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena, příp. starosta obce, jenž je v čele obecního úřadu - viz § 109 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích)“,
- v případě, že rada obce zřídila pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu odbory a oddělení, jedná se o zaměstnance obce, konajícího práci v některém z těchto útvarů obecního úřadu.

Pokud nespadáte pod žádný z případů v § 5 odst. 2, jsou vaše funkce slučitelné (*například jste zastupitelem v jedné obci a zaměstnancem obecního úřadu v jiné obci*).

Naopak, pokud spadáte pod některý z uvedených případů, musíte ještě splňovat jednu z podmínek stanovených v § 5 odst. 3.

II. § 5 odst. 3

Aby došlo k neslučitelnosti funkcí,

- musíte jako zaměstnanec vykonávat přímo státní správu vztahující se k územní působnosti příslušné obce (města, územně členěného statutárního města, hlavního města Prahy, městského obvodu nebo městské části) - je tedy nutno zkoumat konkrétní pracovní náplň, kterou zaměstnanec vykonává;
- nebo jste zaměstnanec, který byl do své funkce jmenován starostou (primátorem), hejtmanem nebo radou kraje či obce (města, hlavního města Prahy, městského obvodu nebo městské části).

Pokud splňujete alespoň jednu z těchto podmínek, Vaše funkce jsou neslučitelné.

Pokud nesplňujete ani jednu z těchto dvou podmínek, Vaše funkce jsou slučitelné.

Odstraní se neslučitelnost, pokud si změním pracovní náplň?

Neslučitelnost lze odstranit např. přeřazením na jinou, slučitelnou práci.

Dílčí změna pracovní náplně tak, aby zaměstnanec nevykonával určitou agendu státní správy pro území obce, kde je členem zastupitelstva, považujeme spíše za teoretickou. Musela by totiž být naplněna řada podmínek, které zajistí, že pracovní náplň bude skutečně dodržována a nedojde k výkonu agendy zaměstnancem pro příslušnou obec. Předpokladem pro dílčí změnu pracovní náplně je především to, že úřad má dostatečný počet zaměstnanců, aby pracovní náplň nebyla prolomena, jakmile například nastane potřeba zastoupit za jiného zaměstnance. Patří se také připomenout, že zaměstnavatel není povinen přistoupit ke změně pracovního zařazení zaměstnance nebo k úpravě pracovní náplně zaměstnance. Jeho povinností je především zajistit nerušený a efektivní chod úřadu.

Kdo rozhoduje o mé neslučitelnosti?

Posuzování konkrétních případů neslučitelnosti funkce náleží výlučně příslušnému zastupitelstvu obce, a to na základě § 55 odst. 3 písm. c) volebního zákona. Dojde-li zastupitelstvo k závěru, že zastupitel zastává neslučitelné funkce, vysloví zánik jeho

mandátu (postup se jemně liší, když k neslučitelnosti dojde zvolením nebo až v průběhu výkonu mandátu - viz níže).

Nevysloví-li zastupitelstvo zánik, volební zákon v § 55 odst. 4 počítá s intervencí nadřízeného krajského úřadu. Krajský úřad nastalou situaci posoudí a dojde-li k závěru, že je zde dán důvod pro vyslovení zániku, požádá o svolání mimořádného zasedání zastupitelstva obce. To se pak musí konat nejpozději do 21 dnů od doručení této žádosti.

Za předpokladu, že ani tímto způsobem nedojde k zániku mandátu, krajský úřad vysloví zánik mandátu sám rozhodnutím.

V případě hlavního města Prahy plní úkoly krajského úřadu podle § 55 odst. 5 volebního zákona Ministerstvo vnitra.

Usnesení či rozhodnutí o zániku mandátu se zašle neprodleně členovi zastupitelstva, o jehož mandát jde, a volební straně, za níž byl zastupitel zvolen. Usnesení musí být dále vyvěšeno na úřední desce příslušného obecního úřadu.

POZOR! Za doručené se usnesení zastupitelstva či rozhodnutí krajského úřadu ze zákona považuje sedmý kalendářní den ode dne jeho vyvěšení na úřední desce obecního úřadu.

Mandát ovšem nezaniká tímto okamžikem - viz níže *Kdy zanikne mandát neslučitelného zastupitele?*.

Co můžu dělat, když nesouhlasím se zánikem mandátu?

Člen zastupitelstva, o jehož mandát jde, se může domáhat zrušení usnesení zastupitelstva, příp. rozhodnutí krajského úřadu či Ministerstva vnitra, podle § 59 volebního zákona a § 91 soudního řádu správního, a to u příslušného krajského soudu. Návrh může podat i volební strana, na jejíž kandidátní listině byl člen zařazen.

Návrh je nutno podat do 2 pracovních dnů od doručení usnesení nebo rozhodnutí s tím, že usnesení nebo rozhodnutí je doručeno sedmý kalendářní den od jeho vyvěšení na úřední desce obecního úřadu.

Včas podaný návrh má odkladný účinek, tj. do doby rozhodnutí soudu má zvolený člen plná práva zastupitele.

Kdy zanikne mandát neslučitelného zastupitele?

Mandát nezaniká okamžikem, kdy to vysloví zastupitelstvo, resp. krajský úřad či Ministerstvo vnitra.

Vzhledem k tomu, že proti usnesení nebo rozhodnutí se může dotčený zastupitel domáhat ochrany u soudu, mandát zaniká až

- dnem, kdy marně uplynula lhůta pro podání návrhu na soud (tj. všichni se zánikem souhlasí a nikdo nechce rozhodnutí o zániku mandátu rozporovat) nebo

- dnem právní moci rozhodnutí soudu, kterým nebylo usnesení zastupitelstva, resp. rozhodnutí krajského úřadu či Ministerstva vnitra, zrušeno (tj. soud posoudil zánik mandátu a dospěl k závěru, že je platné).

Do doby zániku mandátu má zastupitel právo svůj mandát vykonávat bez omezení.

Jak mám postupovat, když jsem byl právě zvolen a zastávám funkci, která je neslučitelná?

Volební zákon je vstřícný pro nově zvolené zastupitele, tj. v situaci, kdy neslučitelnost nastane zvolením.

Pokud otázka neslučitelnosti funkce člena zastupitelstva obce nastane okamžikem jeho zvolení, postupuje se podle § 55 odst. 6 volebního zákona.

Zastupitelstvo obce na ustavujícím zasedání umožní zastupiteli, aby do 3 dnů po ustavujícím zasedání učinil právní úkon směřující ke skončení pracovního poměru. Pokud zastupitel nepředloží do 3 měsíců po ustavujícím zasedání starostovi doklad o tom, že důvod neslučitelnosti funkcí pominul, vysloví zastupitelstvo obce zánik mandátu na nejbližším zasedání v souladu s § 55 odst. 3 písm. c) volebního zákona.

Nevysloví-li zde zastupitelstvo zánik, volební zákon v § 55 odst. 4 počítá s intervencí nadřízeného krajského úřadu. Krajský úřad nastalou situaci posoudí a dojde-li k závěru, že je zde dán důvod pro vyslovení zániku, požádá o svolání mimořádného zasedání zastupitelstva obce. To se pak musí konat nejpozději do 21 dnů od doručení této žádosti.

Za předpokladu, že ani tímto způsobem nedojde k zániku mandátu, krajský úřad vysloví zánik mandátu sám rozhodnutím.

V případě hlavního města Prahy plní úkoly krajského úřadu podle § 55 odst. 5 volebního zákona Ministerstvo vnitra.

Jak mám postupovat, když jsem zastupitel a mám nové místo, které je neslučitelné?

Zastupitel by měl odstranit neslučitelnost, a to buď rezignací na mandát zastupitele, nebo odstoupením ze svého zaměstnaneckého vztahu, příp. změnou pracovní pozice na jinou, slučitelnou.

Pokud neslučitelnost nebude odstraněna, je na zastupitelstvu obce, aby vyslovilo zánik mandátu zastupitele. Postupuje se podle § 55 odst. 3 písm. c) volebního zákona a zastupitelstvo obce vysloví zánik mandátu na nejbližším zasedání, od kdy se o neslučitelnosti dozví.

Nevysloví-li zde zastupitelstvo zánik, volebního zákon v § 55 odst. 4 počítá s intervencí nadřízeného krajského úřadu. Krajský úřad nastalou situaci posoudí a dojde-li k závěru, že je zde dán důvod pro vyslovení zániku, požádá o svolání mimořádného zasedání zastupitelstva obce. To se pak musí konat nejpozději do 21 dnů od doručení této žádosti.

Za předpokladu, že ani tímto způsobem nedojde k zániku mandátu, krajský úřad vysloví zánik mandátu sám rozhodnutím.

V případě hlavního města Prahy plní úkoly krajského úřadu podle § 55 odst. 5 volebního zákona Ministerstvo vnitra.

Příklady

- **zastupitel x zaměstnanec ve státní službě**

  Volební zákon neslučitelnost s těmito funkcemi nestanovuje. V tomto případě je ale třeba vycházet i ze zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů. Více k tomu v stanovisku *Kandidatura státních zaměstnanců ve volbách do zastupitelstev*.

Neslučitelné funkce

- **zastupitel obce x tajemník vykonávající působnost k dané obci**

  Jsou naplněny podmínky stanovené v § 5 odst. 2 i v § 5 odst. 3 volebního zákona.

  Tajemník je zařazený do obecního úřadu na základě § 109 odst. 1 zákona o obcích. Podle § 103 odst. 3 tohoto zákona je do své funkce jmenován starostou obce se souhlasem ředitele krajského úřadu.

  Neslučitelnost nastává v případě tajemníka v téže obci, jako i tajemníka v nadřazeném pověřeném obecním úřadu či obecním úřadě obce s rozšířenou působností.

- **zastupitel obce x vedoucí odboru obecního úřadu v téže obci**

  Jde o zaměstnance obce zařazeného do obecního úřadu téže obce, který byl do své funkce jmenován.

  Ustanovení § 102 odst. 2 písm. g) zákona o obcích stanoví, že vedoucího odboru obecního úřadu jmenuje na návrh tajemníka obecního úřadu rada obce.

- **zastupitel obce x vedoucí oddělení, které vykonává státní správu k obci**

  Jde o zaměstnance obce zařazeného do obecního úřadu (to samé se vztahuje i na pověřený či krajský úřad). Vzhledem k tomu, že oddělení vykonává státní správu ve vztahu k dané obci, jedná se o neslučitelné funkce. Pro úplnost uvádíme, že vynětí určitého území z působnosti vedoucího úředníka považujeme spíše za virtuální opatření a shledáváme je již za hranou obcházení zákona. Nelze si totiž představit situaci, kdy určitou výseč správních činností organizačního útvaru bude vykonávat podřízený úředník a vedoucí tohoto oddělení nebude práci podřízeného úředníka řídit či schvalovat. *"Pokud státní správu přímo vykonávají podřízení navrhovatelky a navrhovatelka je řídí, organizuje a kontroluje, pak také navrhovatelka vykonává přímo státní správu, čímž je naplněna podmínka podle § 5 odst. 3 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, pro neslučitelnost funkcí podle § 5 odst. 2 téhož zákona."*

(rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. dubna 2011, sp. zn. 22 A 52/2011, dostupné na stránkách http://www.nssoud.cz/).

- **zastupitel obce x zástupce vedoucí oddělení, které vykonává státní správu k obci**

  Jde o zaměstnance obce zařazeného do obecného úřadu (to samé se vztahuje i na pověřený či krajský úřad). Vzhledem k tomu, že oddělení vykonává státní správu ve vztahu k dané obci, jedná se o neslučitelné funkce. *"Z pohledu volebního zákona tak v případě navrhovatelky je nutné uzavřít, že ta vykonává přímo státní správu vztahující se k územní působnosti obce Hrobce, neboť v době nepřítomnosti vedoucí stavebního odboru je nadřízenou všech zaměstnanců města Roudnice nad Labem zařazených do stavebního odboru jeho městského úřadu s tím, že jejich činnost kontroluje a schvaluje skrze podepisování písemností vydaných v přenesené působnosti. Podmínku přímého výkonu státní správy ve smyslu ust. § 5 odst. 3 volebního zákona je přitom nutno posuzovat v kontextu účelu, který je touto právní úpravou sledován, tj. zamezení a předcházení střetu zájmů, a to při konkrétním výkonu státní správy tak, aby zaměstnanec, který se podílí na plnění úkolů vyplývajících z výkonu státní správy vztahující se k působnosti dané obce, nemohl být současně členem jejího zastupitelstva. Právě předestřenou právní úpravou obsaženou ve volebním zákoně je tak vyjádřen především zájem na předcházení (prevenci) střetu zájmů při výkonu státní správy." (rozhodnutí Krajského soudu v Ústní nad Labem ze dne 11. ledna 2017, sp. zn. 40 A 16/2016, dostupné na stránkách http://www.nssoud.cz/).*

- **zastupitel obce x zaměstnanec téže obce vykonávající agendu na stavebním odboru**

  Člen zastupitelstva je zároveň zaměstnancem obce a je zařazen do obecního úřadu obce. Výkon agendy podle § 37 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů, je výkonem státní správy.

- **zastupitel obce x matrikář v téže obci**

  Člen zastupitelstva je zároveň zaměstnancem obce a je zařazen do obecního úřadu obce, kde vykonává funkci matrikáře. Jedná se o výkon státní správy dle § 3 odst. 5 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- **zastupitel obce x zaměstnanec téže obce vykonávající agendu legalizace a vidimace, agendu vydávání ověřených výstupů z informačních systémů veřejné správy prostřednictvím CzechPOINTů, agendu evidence obyvatel a agendy správy místních poplatků.**

  Jde o zaměstnance zařazeného do obecního úřadu. Agenda legalizace a vidimace i agenda vydávání ověřených výstupů z informačních systémů veřejné správy prostřednictvím CzechPOINTů, je působností přenesenou – viz § 1 odst. 2 zákona č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování),

ve znění pozdějších předpisů; § 8a odst. 4 zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Rovněž agenda evidence obyvatel dle § 2 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, a agenda správy místních poplatků podle § 15 odst. 1 a 2 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, jsou výkonem státní správy.

- **zastupitel obce x zaměstnanec obecního úřadu obce s rozšířenou působností**

  Neslučitelnost funkcí by přes dále uvedené nastala za předpokladu, že jde o zaměstnance obce zařazeného do obecního úřadu obce s rozšířenou působností, který by vykonával přímo státní správu vztahující se k územní působnosti obce, ve které vykonává funkci člena zastupitelstva, nebo by šlo o zaměstnance jmenovaného starostou, primátorem, radou obce, města, městského obvodu nebo městské části.

  Volební zákon obecní úřad obce s rozšířenou působností nezmiňuje. Odkaz v ustanovení § 5 odst. 2 tohoto zákona se váže na ustanovení § 64 zákona o obcích, který se týká pověřeného obecního úřadu. Z obsahu zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů, však vyplývá, že obce s rozšířenou působností jsou zároveň obcemi s pověřeným obecním úřadem.

  zastupitel obce x veřejný opatrovník

  Je-li zaměstnanec, který plní funkci veřejného opatrovníka, zařazený do obecního úřadu, jedná se o neslučitelnost funkcí. Obec, která je soudem ustanovena veřejným opatrovníkem, zajišťuje tuto činnost na základě § 149b odst. 3 zákona o obcích v přenesené působnosti.

- **zastupitel obce x zaměstnanec vykonávající správu registru vozidel k dané obci**

  Je-li zaměstnanec zařazený do obecního úřadu, jedná se o neslučitelnost funkcí. Správa registru vozidel je upravena v zákoně č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů. Působnosti stanovené krajskému úřadu nebo obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti podle § 88a.

Slučitelné funkce

- **zastupitel obce x zaměstnanec obce vykonávající výhradně pomocné, servisní (i IT), nebo manuální práce**

  Ve většině případů se jedná o zaměstnance obce, který není zařazen do obecního úřadu, příp. nevykonává státní správu.

- **zastupitel obce x zaměstnanec obecního úřadu, který vykonává státní správu vůči dané obci a který v současné době čerpá rodičovskou dovolenou**

  Obecně je možné k neslučitelnosti funkcí přistupovat ze dvou hledisek. Teorie rozlišuje mezi neslučitelností funkcí (kdy není možné být současně ve dvou funkcích a lze mít buď jednu, nebo druhou) a neslučitelností výkonu funkcí (kdy je možné být držitelem obou funkcí, lze však vykonávat pouze jednu z nich). Formulace volebního zákona svědčí spíše druhé variantě, tedy principu neslučitelnosti výkonu funkcí. Podmínku „přímého výkonu státní správy" je třeba dle našeho názoru posuzovat v kontextu účelu, který je touto právní úpravou sledován, tedy zamezení střetu zájmů při konkrétním výkonu státní správy. Pokud člen zastupitelstva obce, např. pro čerpání mateřské nebo rodičovské dovolené, nemůže podmínky uvedené ve volebním zákoně z povahy věci naplnit, státní správu nevykonává. Lze tak konstatovat, že po tuto dobu k neslučitelnosti funkcí nedochází.

- **zastupitel obce x strážník obecní policie**

  Zaměstnanec obce zařazený do obecní policie není zaměstnancem obce zařazeným do obecního úřadu. Strážník obecní policie je zaměstnancem obce zařazeným do obecní policie; ta je podle § 1 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou.

- **zastupitel obce x ředitel školské příspěvkové organizace, jež byla zřízena obcí**

  Nejde o zaměstnance obce zařazeného do obecního úřadu. Podle § 8 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, mimo jiné, obec zřizuje školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo příspěvkové organizace podle zvláštního právního předpisu (zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů). Je-li škola zřízena jako školská právnická osoba nebo příspěvková organizace, má tato škola právní subjektivitu a ředitel školy je zaměstnancem školy, nikoliv obecního úřadu.

- **zastupitel obce x příslušník bezpečnostního sboru**

  Volební zákon neslučitelnost s výkonem služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru nestanovuje. V tomto případě je ale třeba vycházet i ze zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

  Tento zákon podle § 1 upravuje právní poměry fyzických osob, které v bezpečnostním sboru vykonávají službu. Bezpečnostním sborem se rozumí Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa

České republiky, Vězeňská služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace.

Podle § 47 odst. 1 tohoto zákona příslušník nesmí být členem politické strany nebo politického hnutí ani vykonávat činnost v jejich prospěch; volební právo příslušníka tím není dotčeno. To ovšem nevylučuje, aby příslušník kandidoval a byl zvolen jako nezávislý kandidát, resp. za sdružení nezávislých kandidátů, a to i příp. na kandidátní listině politické strany, politického hnutí nebo jejich koalic (na kandidátní listině by pak mělo být uvedeno, že není členem žádné politické strany ani politického hnutí). Činnost zastupitele nelze jednoznačně považovat za výkon činnosti ve prospěch politické strany nebo hnutí, protože jeho mandát je mandátem reprezentativním a podle § 69 odst. 4 zákona o obcích vykonává člen zastupitelstva obce svůj mandát osobně a v souladu se svým slibem (který mluví jen o věrnosti republice a respektování zájmů obce a jejich občanů) a není přitom vázán žádnými příkazy. Samotný fakt, že příslušník bezpečnostního sboru byl zvolen (popř. kandiduje) do zastupitelstva obce za určitou politickou stranu nebo hnutí, neznamená automaticky, že bude vykonávat činnost v jejich prospěch.

Při výkladu je možné přihlédnout též k § 70 zákona o obcích, podle kterého nesmí být člen zastupitelstva pro výkon své funkce zkrácen na právech vyplývajících z jeho pracovního nebo jiného obdobného poměru, a proto by neměl být zkrácen ani na svých právech vyplývajících ze služebního poměru, pokud k tomu nejsou zákonem jasně vymezené důvody. Konečně i Listina základních práv a svobod ve svém článku 4 odst. 4 říká, že při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod, kam patří také právo na správu veřejných věcí (čl. 21), musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Také dle judikatury Ústavního soudu je třeba vykládat omezování ústavních práv restriktivním způsobem.

- **zastupitel obce x voják z povolání**

  Platí obdobně to, co je uvedeno shora ve věci slučitelnosti funkce člena zastupitelstva obce s funkcí příslušníka bezpečnostních sborů za podmínky, že voják z povolání není členem politické strany, ani politického hnutí. Ve smyslu § 19 odst. 1 písm. i) zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, je členství vojáka z povolání v politické straně, politickém hnutí nebo odborové organizaci důvodem k propuštění ze služebního poměru.

- **zastupitel obce x zaměstnanec Generálního finančního ředitelství**

  Orgány Finanční správy České republiky ve smyslu ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, jsou Generální finanční ředitelství, Odvolací finanční ředitelství a finanční úřady, které jsou správními úřady a organizačními složkami státu. Generální finanční ředitelství není v § 5 odst. 2 volebního zákona uvedeno jako úřad, se kterým je spojována neslučitelnost funkcí.

- **zastupitel obce x tajemník obecního úřadu jiné obce**

  Jde o osobu vykonávající přenesenou působnost (státní správu) ve funkci tajemníka pověřeného obecního úřadu, nebo úřadu v obci s rozšířenou působností, kam správním obvodem nespadá obec, kde tato osoba vykonává funkci člena zastupitelstva obce.

  Ustanovení § 110 odst. 1 zákona o obcích stanoví, že v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností se zřizuje funkce tajemníka obecního úřadu, který je zaměstnancem obce. Ostatní obce funkci tajemníka obecního úřadu mohou zřídit. Podle ustanovení § 110 odst. 4 písm. a) zákona o obcích tajemník obecního úřadu zajišťuje výkon přenesené působnosti s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny radě obce nebo zvláštnímu orgánu obce. Zákon o obcích v ustanovení § 110 odst. 6 zakazuje tajemníkovi výkon funkcí v politických stranách a hnutích. Činnost člena zastupitelstva obce nelze, dle našeho názoru slučovat s výkonem funkce v politické straně nebo politickém hnutí. Mandát člena zastupitelstva je mandátem reprezentativním. Podle § 69 odst. 4 zákona o obcích, vykonává člen zastupitelstva obce svůj mandát osobně a v souladu se svým slibem (který mluví jen o věrnosti republice a respektování zájmů obce a jejich občanů) a není přitom vázán žádnými příkazy. Při výkladu je možné přihlédnout též k § 70 odst. 2 zákona o obcích, podle kterého nesmí být člen zastupitelstva pro výkon své funkce zkrácen na právech vyplývajících z jeho pracovního nebo jiného obdobného poměru. Konečně i Listina základních práv a svobod ve svém článku 4 odst. 4 říká, že při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod, kam patří také právo na správu veřejných věcí (čl. 21), musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Také dle judikatury Ústavního soudu je třeba vykládat omezování ústavních práv restriktivním způsobem.

- **zastupitel v jednom z městských obvodů/městských částí statutárního města x zaměstnanec v jiném městském obvodu/městské části statutárního města**

  Nejedná se o jednu ze situací popsaných v § 5 odst. 2 volebního zákona. Funkce člena zastupitelstva městského obvodu nebo městské části je neslučitelná pouze s funkcí vykonávanou zaměstnancem zařazeným do úřadu tohoto městského obvodu nebo městské části, příp. s funkcí vykonávanou zaměstnancem zařazeným do magistrátu příslušného územně členěného statutárního města.

- **zastupitel obce x zaměstnanec obce nejmenovaný a nevykonávající státní správu k obci**

  I kdyby se jednalo o zaměstnance obce zařazeného do obecního úřadu, není naplněna ani jedna z podmínek stanovených v § 5 odst. 3 volebního zákona. *"Z toho, že funkce člena zastupitelstva obce není vykonávána v pracovním poměru a že na vztahy vyplývající z výkonu této funkce se vztahuje zákoník práce, jen jestliže to výslovně stanoví nebo jestliže to stanoví zvláštní právní*

předpisy, však nelze dovozovat, že by mezi obcí a členem jejího zastupitelstva nemohl vzniknout pracovněprávní vztah. Právní předpisy ani povaha obce jako veřejnoprávní korporace, která má vlastní majetek, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající (srov. § 2 odst. 1 zákona o obcích), nebrání tomu, aby člen zastupitelstva obce uskutečňoval jiné činnosti pro obec na základě pracovněprávních vztahů, není-li náplní pracovního poměru nebo jiného pracovněprávního vztahu výkon funkce člena zastupitelstva obce a nejde-li ani o žádný z případů neslučitelnosti této funkce s funkcí vykonávanou v pracovněprávním vztahu uvedených v ustanoveních § 5 odst. 2 a 3 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 13. 9. 2009. Za těchto podmínek může vzniknout pracovněprávní vztah též mezi obcí a členem jejího zastupitelstva, který byl zvolen místostarostou obce." (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. června 2015, sp. zn. 21 Cdo 2430/2014, dostupné na stránkách http://www.nssoud.cz/).